

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

1 Cognatam ducat propriam pro conuge nemo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

tais aliquam à viro suo separare, que posset quadriennium
suptui hinc inde celebrati reprehenditur non sive consanguinea prioris, an secunda conjugia sine descendenda,
priora sibi redire grande.

10 Decimo, si relata aliquis de propria cognatione ad secundas
matrises transferit, an proles ex eis suscepit possit per-
tingere ad conformatum aliquis de cognatione priori
viri.

QUESTIO I.

Qued autem consanguineas iustras, sive a viris nostris in
conjugio nobis ducere licet, exempli & autoritaribus
probatis. Abraham a nam, Sarai filiam fratris
sui, frater videlicet Lot, in conjugem duxit. Ioseph b. Rebec-
cam in uxorem accepit, qua erat filia confessoris matris sua. La-
cob c. duas sorores, Liam videlicet, & Rachel filias Laban avunculi
sui sibi matrimonio fecerunt. q. In d. lego quo, praecepit
Dominus Moysi, ut nullus ducere uxorem nisi de proprio tribu, &
familia, ut frater eius uxorum defundi fibi copularent, & ex easmen-
stris suo fitigarentur. Porro ad quiescere, lex ipsa pervenit, ejus
praeceptis probantur elocitissimi, nisi que Evangelica mandat, vel Apo-
lopolis institutis evasatae monstrantur. Nullo autem Exange-
li praecepte, vel Apologetis instituto consanguineorum coniunctiones
probatae inventur. Unde sicut ab initio, ita & nunc tanta
probantur. q. His ita responderunt. Consanguineorum coniunctiones
alias causa necessitate permisit, alias causa iuste ratione inven-
niuntur inspirata. q. Cine enim unius vir ab initio, arg. una ex
latere ejus mulier a Deo formaretur, necessariae forces fratris
copulabantur. Quid autem cogente necessitate sit, celiane necessi-
tate pariter certare oportet. Tantum ergo mors damnablestis usurpa-
tur consanguineorum coniunctionis, quam minus necessaria probatur.
Unde huiusmodi copulantes lege prohibita inventur. Domine dicente per Moysen: q. [Temptitudinem sororis tua nos revela-
bi.]

C. I. q. Quare confunditum sit, ne consanguineos du-
camus uxores.

Hinc Augustinus ait in libro de civitate Des

15. cap. 16.

Cum igitur h. genus humanum post primam co-
pulam viri facti ex pulvere, & conjugis ejus ex
viro latere, maritum, & feminarumque coniunctione opus haberet, ut giganteo multiplicaretur, nec effe-
tum illi homines, nisi qui ex illis duobus nati fuissent, viri
fratres suis conjuges acceperunt. Qod profecto-
rit quantitas est antiquis compellente necessitate, tanto
postea factum est damnablestis religione prohibente.
Habita est enim ratio rectissima charitatis, ut homines,
quibus effit usus arque honestissimi, & concordia,
diverstantur necessitudinum vinculis nescieretur, nec u-
nus in una multis habetur, sed singulis spargerentur
in singulos, ac sic ad socialem vitam diligenter collig-
andam & plurimos obtinerent. Pater quippe,
& foderuarum sunt necessitudinum nomina. Dum en-
go haber quis alium patrem, alium foderum, nume-
rosius se charitas porrigit. Virumque autem unus A-
dam esse cogebatur & filii, & filiarib; suis, quando
fratres sororesque coniubio jungebantur. Sic & Era
auxor ejus uniques sexu filiorum fuit & locutus, & ma-
ter: qua m si dux scemine suffit, mater altera, &
locutus altera, copiosius se socialis dilectio colligaret.
& inf. q. Sed hoc, unde fieret, tunc non erat: quan-
do nisi fratres & sorores ex duabus illis primis, quando

a Gen. 1. b Gen. 24. c Gen. 29. d Num. 35.
e Deut. 25. f ad imprecat. g Levit. 12. h Iwo p. 2.
i 29. Pasm. 17. c. 52. j Gen. 2. k benefic. l ad col-
legandam. m quad.

mines erant. Fieri ergo debuit quando ponit, ut certe
te copia inde ducerentur uxores, que non erant
forores: & non sollem suum uricer, nulla secunda
verum etiam, si fieret, nefas esset. & inf. q. Quin-
daman genere crecente & multiplicantem, ut in
pios Deorum multorum, fallorumque cultores se de-
variernimus, ut etiam si peruersis legibus permittant
fraterna conjugia, melior tamen confundetur: ipsa ex
exhortare licentiam, & cum forores acciperient
nunquam primis humani generis tempore omittant
sic, si fuerint, quasi licet nunquam poterint. & q.

¶ Copulatio ergo & maris & feminae, quamvis
ad genus mortali, quotidiana feminum: ei
ritatibus: coelestis vero civitas opus habet, ut nouum pa-
tronum evadat.

¶ Dum ergo habet] In codicibus T. Augu-
stini, & apud Iovinem, & in Pascormis legit: Vi-
lium & quod habeat patrem. Sed visa est ratio in
Gratianis.

2. ¶ Seminarium] Iwo & Pascormis habent usum
Gratianus: tantum loco, charitatis, habent, circuisse, bre-
verbose. Bi. Augustini hic est, Copulatio ergo minima
minim, quantum attinet ad genus mortali, quia
seminarium est civitatis. Sed terrena civitas perti-
nit tantummodo, coelestis autem etiam regemur, opus
habet, ut generationis nosam evadat. Iwo
glossam in versi, civitas, nihil est minister. Alioquin
ex ipso posteriorum originali sunt emendata:

Hac itaq. confundendum, quia ab ipso exordio humani po-
puli originem habuit, quam nulla lex contra ipsa exordia
excusavit Abraham, Ioseph, & Jacob, & ceteri, qui depon-
erantur ducendum uxores. Regemur etiam aliis coelesti-
rationis, quia isti fidulum sit, possum intelligi. Ceteri obli-
dati, sola familia & Iacob in cultu natus. Deinde in
Abraham a Canaan ex parte Iacob in igne, qui de-
re noluit, projectus est, ut numerus suis diventaret exinde
quem venerando colore contempserit. Ne ergo ex angelis ap-
pelletur fidelis ad idoliastarum pretabernacula, & in ibidem
sciat, si quondam ante delubrum pili Diomede, &
hominem ipsam ab iracundia provocaverat, refutetur
est, ut Patriarche varius sanctissimi non nisi de populo originis
est, de familiae fidulam, sed ipsorum accepit. Hoc non
sunt Iraeli intratu seram promulgata a Domino ad eum,
sed Iacobianorum filii in uxore accepti, resuere respo-
sent, statim subponit Dominus: [ne & faciat tu illi
Deo vobis, & formari cum Deo aliens.] Hinciamq[ue] illi
Idumeas, argylliarum nationem maluerit, per quos illi
ad band Deos alienis, ab eis separari iustit. Efficiunt ut
quare consanguineorum coniunctiones in populo Dei premit-
ur, vel patru imperatur fuerint. Deinde enim si a son-
te locutionis generis dispensaverit, ut primis cum eu-
palo infraferat, qui sibi carius coniunguntur era propon-
it de plebe Iudea primam Appello cleps, qui quod
mentum ecclesia influens, quae predictae ecclesie
multi ad Deum convecerit, in festo origine ecclesia pre-
Deinde in cacciae sua perfida Iudea & Iudeella ag-
tum fidei, quam cognatione caris & Christi erant alieni.
Evangelista translati est: & quod consanguineos opus
sunt affirmata, ut aliens cognatione fisi exinde de
pli illud, quod per Prophetam & promulgata [in passu-
tus dimisit matrem vestram, quod aduersum te
tam.] Et item per alium & Prophetam: [Contra me
non meam, plebem meam.] In his ergo de consan-
guineorum coniunctiones, primis in Iudea populo fa-
ciunt, non autem prohibita. Et quia non q. in eis spe-
ciam, sed in omnimultitudine gentium populi faciunt

3. ¶ Gen. 11. b Gen. 6. c Deut. 7. d 1. Ioh.
e Esa. 4. f Ques. 4. g Ques. 2.

ius, non de qualibet alia cuius, uxorem ducere conderat. Illud autem, quod præcepit legi servanda dicere, quæ nec Evangelio, nec Apollonius institutu evocata, præterea, tamen quidem est: sed cum omnia figura. Apollonius a puto ad tempore illi data, atq; idem veniente veritate affirmet illa vel alia esse servanda, hoc autem, ut supra monstrarunt est, causa facilius in Deo institutum esse probatur; & hoc cum ceteris scriptis evocatis certissime confat: quamquam, sicut Apollonius quidam b. consilio addidit, ut propter remanentes, non separari. In tertia vero propinquitate non licet uxorem alterius accipere post obitum ejus. Aequaliter b. viri conjugatur in matrimonio eis, que sibi consanguineas sunt, & uxoris fuit consanguineas post mortem uxoris.

C. IV.

Idem.

*Q*ui propinquas & fanguiinis uxorem ducunt, & separantur, non licet eis, quia inquit utriusque vivunt, alias uxores sibi in conjugio sociare, [nisi ignorantia excusentur.]

C. V. *q. Non prohibetur ducere uxorem, qui ignoranter incestum committit.*

Vnde in concilio apud Vermerias.

*S*i quis a cum matre & filia fornicatus est, ignorante matre de filia, & filii de matre, ille nunquam accipiat uxorem: ille vero, si voluerint, accipiant maritos. Si autem hoc fecerint ipsi fornicine, absque maritis perpetuo maneat.

¶ De capite hoc dictum est: sup. 34. q. 1. & 2.

C. VI.

Item exodem.

*S*i homo & fornicatus fuerit cum muliere, & frater eius neficii candem duxerit uxorem, frater eo quod fratris crimen celaverit, septem annos ponenteat, & post penitentiam nubat. Mulier autem sique ad mortem ponenteat, & sine (pe) conjugi maneat.

¶ Burchardus etiam, & Ivo citato ex concilio apud Vermerias, e.s. sententia vero habetur in Tribuveniensi, c. 44.

¶ Septem annos *Ha duae voces abhinc à Burchardo de Ivo.* *Apud Burchardum tamen libro 10. c. 1. ubi facrados de hoc peccato interrogantur, & confituntur, haec leguntur: si fecisti, eo quod fratrem tuum crimen celasti, septem annos per legitimas ferias ponenteas. In Tribuveni autem, prudenter acceperat penitentiam, & condigna castigatione.*

¶ De his verbis, qui ignoranter conjunguntur, cetera autoritates intelligendi sunt.

C. VII. *q. Ex propinquitate sui sanguinis vel uxori uig. in septimum gradum nullus ducatur uxoris.*

Vnde Iulius Papa.

*N*ullum in furoto sexu permittiunt ex propinquitate sui sanguinis, vel uxoris usque ad septimum gradum uxorem ducere, vel incepi macula copulari. Præterea quoque illud adjectum, quoniam si non b. licet cuiquam Christiano de sua consanguinitate, sic etiam nec licet de consanguinitate uxoris fuit conjugium ducere, propter carnis unitatem.

¶ Caput hoc uig. ad versi. Præterea, Burchardus, Ivo, & Pannormia, (nam Magister ut Gratianus) citant ex concilio Aurelianensis, c. 10. Ac sane in 3. Aurelianensem preposito c. 10. multa leguntur ad rem pertinentia. Reliqua vero iugis capituli pars in Pannormia (nam ceteri collectores non habent) ex edendo concilio referuntur: sed à Gratiano sup. 27. q. 2. c. quas desponsatam, tributum Gregorio.

a Sent. 4. dif. 41. b Inse. & equaliter. Poly. 1.6. tit. 4. ex Iusto. c Fortasse ista Gratianus. d Sup. 34. q. 1. & 2. f. quiccum matre. e Bur. l. 7. c. 13. Ivo p. 9. c. 73. f. Sent. 4. dif. 41. Pannorm. l. 7. c. 14. Ivo p. 9. c. 49. g. al. commulari. h Sup. 27. q. 2. qui disponitam.